

SWOT-аналіз впровадження змішаного навчання у закладі вищої освіти

Ткачук Г.В.

кандидат педагогічних наук, доцент

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Анотація. Розглядається один із способів діагностики та визначення стратегії впровадження змішаного навчання в закладі вищої освіти шляхом використання SWOT-аналізу. Даний спосіб заснований на визначенні зовнішніх і внутрішніх чинників, які можуть впливати на процес реалізації змішаного навчання. Серед зовнішніх чинників доцільно визначити можливості, які з'являються в результаті впровадження інновацій та загрози, які можуть виникнути в процесі її реалізації. Внутрішні чинники визначають сильні та слабкі сторони нової технології навчання. Співвідношення та аналіз внутрішніх і зовнішніх чинників дають змогу побудувати ефективну стратегію впровадження змішаного навчання в закладі вищої освіти.

Ключові слова: змішане навчання, SWOT-аналіз, технології навчання, інформаційно-комунікаційні технології.

Удосконалення навчально-виховного процесу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій є актуальною та вкрай важливою проблемою сучасної освіти. Комп'ютерно-орієнтоване, дистанційне, мобільне навчання стає традиційним і призводить до появи якісно нової форми організації навчального процесу – змішаного навчання, яке передбачає оптимальне поєднання згаданих технологій навчання.

Ефективність змішаного навчання забезпечується визначенням стратегії його впровадження, що дає змогу врахувати зовнішні та внутрішні фактори, які потенційно впливають на організацію навчального процесу, виявити фактори, які загрожують та, які сприяють реалізації змішаного навчання у закладі вищої освіти. Одним із способів діагностики та визначення можливих ризиків і негативних наслідків впровадження змішаного навчання може бути SWOT-аналіз. Використання SWOT-аналізу допоможе побачити та оцінити всі чинники, що можуть вплинути на розвиток змішаного навчання, а також визначити сильні і слабкі сторони пропонованої технології.

SWOT-аналіз є методом стратегічного планування, який розділяє чинники та явища на чотири категорії [1, с.45-74]:

- сильних (Strengths) і слабких (Weaknesses) сторін нової технології навчання;
- можливостей (Opportunities), що відкриваються при її реалізації;
- загрози (Threats), пов'язаних з її впровадженням.

Сильні сторони – це внутрішні чинники, які визначають кадрові ресурси, обладнання, фінансову забезпеченість тощо. Слабкі сторони – це внутрішні чинники, які гальмують подальший розвиток закладу вищої освіти щодо впровадження змішаного навчання і на які можна вплинути та змінити ситуацію.

Можливості – це зовнішні фактори, які виникають та існують незалежно від закладу вищої освіти, але їх можна використовувати для впровадження змішаного навчання. Загрози також є зовнішніми факторами, на які впливати заклад вищої освіти не в змозі, але їх передбачення дає змогу мінімізувати втрати чи можливі загрози.

Оскільки SWOT-аналіз в загальному вигляді не містить економічних категорій, його можна застосовувати при плануванні стратегій в різних галузях людської діяльності, в тому числі, в сфері освіти для визначення доцільності впровадження тієї чи іншої технології навчання або інновації.

Зазвичай такий аналіз проводять члени робочої групи у вигляді мозкового штурму. Приклад SWOT-аналізу наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Приклад SWOT-аналіз впровадження змішаного навчання в закладі вищої освіти

	Позитивний вплив	Негативний вплив
--	------------------	------------------

	Сильні сторони	Слабкі сторони
Внутрішнє середовище	Доступ до мережі Інтернет з будь-якого місця, обладнаного ПК, в тому числі, комп'ютерні класи.	Недостатня мотивація викладачів щодо впровадження змішаного навчання.
	Всі дисципліни реалізовані у вигляді дистанційних курсів.	Недостатня кількість ліцензійного ПО.
	Наявність СДН та постійного доступу до навчальних ресурсів.	Стара версія системи дистанційного навчання.
	Стратегія розвитку електронного, зокрема дистанційного навчання, закріплена внутрішніми та зовнішніми нормативно-правовими актами.	Недостатня інформаційна грамотність науково-педагогічних кадрів. Потреба у підвищенні кваліфікації.
	Наявність Центру дистанційного навчання.	Не достатньо розроблені методики та технології оцінювання якості електронного навчання.
	Наявність покриття WiFi практично в усіх корпусах закладу з перспективою повного покриття до 2019 року.	Недостатня кількість осіб відділу дистанційного навчання.
	Наявність положення про сертифікацію дистанційних курсів та активний процес сертифікації.	Недостатня система стимулювання роботи викладачів в системі дистанційного навчання.
Зовнішнє середовище	Можливості	Загрози
	Автоматизація навчальної роботи науково-педагогічного складу.	Відсутність стратегії розвитку змішаного навчання на рівні МОН України.
	Залучення міжнародного досвіду розвитку електронного та впровадження змішаного навчання.	Психологічні бар'єри, пов'язані з впровадженням електронного навчання.
	Посилення іміджевої, інформаційної та профорієнтаційної роботи.	Недовіра частини суспільства до якості електронного навчання.
	Активізація та продуктивність навчальної діяльності студентів.	Відсутність швидкісного Інтернету вдома, в гуртожитку.
Можливість моніторингу діяльності суб'єктів освітньої діяльності.		

Аналіз та співставлення сильних та слабких сторін, можливостей та загроз дасть змогу скласти план щодо розробки стратегії впровадження змішаного навчання. Така стратегія дозволить:

- визначити загальне бачення серед усіх членів робочої групи;
- об'єднати різні взаємопов'язані напрямки роботи;
- сформулювати задачі та визначити потенційні заходи;
- визначити витрати за такими аспектами, як час, бюджет, межі діяльності, а також напрямки і детальність аналізу;
- передбачити заходи, які доцільно розпочати раніше;
- керувати очікуваннями ключових зацікавлених сторін.

Загалом, для успішного впровадження інновацій в закладі вищої освіти, в даному випадку змішаного навчання, керівництво та відповідна робоча група повинні вміти передбачати труднощі, які можуть з'явитись при організації навчального процесу, а також нові можливості, які відкриваються для подальшого розвитку закладу вищої освіти.

Список використаних джерел

Paschalidou A.K., Tsatiris M., Kitikidou K., Papadopoulou C. Using Energy Crops for Biofuels or Food: The Choice Methods (SWOT analysis). Green Energy and Technology. Cham: Springer, 2018. DOI: 10.1007/978-3-319-63943-7_6.